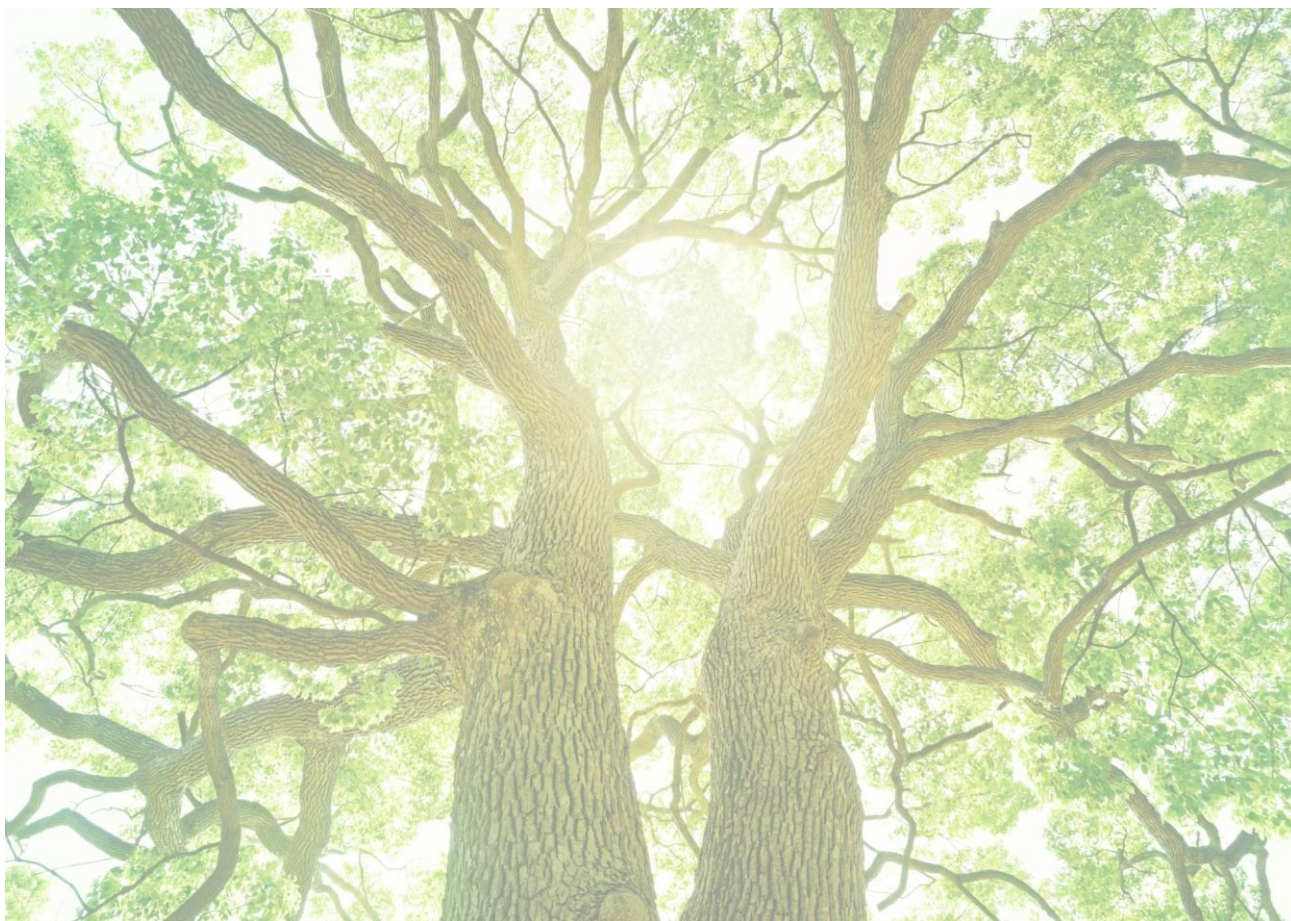

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

Školní družina při ZŠ a MŠ Svatá Maří

„STROMY,,

Identifikační údaje

Název programu: STROMY

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Svatá Maří

Adresa: ZŠ a MŠ Svatá Maří

Svatá Maří 2

385 01 Vimperk

Telefon: 601 169 650

e-mail: zs.svata.mari@seznam.cz

Webové stránky: www.zssvatamari.cz

IČO: 70 979 537

REDIZO: 650 043 235

IZO: 102 101 141

Zřizovatel: Obec Svatá Maří

Svatá Maří 34

Vimperk, 385 01

ředitelka MŠ a ZŠ: Mgr. Lenka Hanzalová

vedoucí vychovatelka: Mgr. Jana Tůmová

ostatní vychovatelky: Bc. Jaroslava Bednářová Hopová

Petra Matějková Dis.

Vydáno: 29. 8. 2025

Projednáno školskou radou dne 8. 9. 2025

Platnost dokumentu od 9. 9. 2025

Podpis ředitelky školy:

Razítko školy:

Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí malotřídní Základní školy a Mateřské školy Svatá Maří. Základní škola poskytuje vzdělávání žákům 1.–5. ročníku a nachází se ve společné budově s mateřskou školou. Ředitelkou školy je Mgr. Lenka Hanzalová, která vydává právní rozhodnutí a rozhoduje o přijetí účastníků do školní družiny.

Prostory a materiální podmínky

Od školního roku 2024/2025 má školní družina vlastní, nově vybudované prostory v odborné učebně nad třídou mateřské školy. Pro svou činnost dále využívá cvičebnu, školní zahradu a přilehlé venkovní prostory. Vybavení ŠD umožňuje realizaci široké škály činností – tvořivých, rekreačních, sportovních i relaxačních. Účastníci mají k dispozici různé materiály, pomůcky, knihy, časopisy i digitální technologie pro vyhledávání informací.

Upřednostňujeme pobyt venku. Využíváme školní zahradu, blízký lesík Březina, hřiště Sportovního klubu a okolní přírodu, která nabízí bohaté možnosti pro pohyb, poznávání i odpočinek.

Propojení se školou a mateřskou školou

Účastníci školní družiny se v odpoledních hodinách setkávají s účastníky z mateřské školy. Toto přirozené propojení podporuje kontinuitu vztahů po nástupu do ZŠ, posiluje respekt, toleranci a přispívá k prevenci sociálně patologických jevů, zejména šikany. Společné aktivity umožňují účastníkům učit se spolupráci napříč věkovými skupinami.

Přírodní a regionální podmínky

Poloha obce Svatá Maří poskytuje účastníkům každodenní kontakt s přírodou. Přilehlý lesík, louky a pastviny umožňují přímé pozorování přírodních jevů, využívání přírodnin a rozvoj environmentálního vnímání. To je jedním z hlavních důvodů environmentálního zaměření našeho ŠVP ŠD.

Časté vycházky a výlety do okolí vedou účastníky k poznávání místních přírodních i historických památek, jako jsou přírodní útvar Skalka, kostel, památné lípy, kamenné moře či kaple na Mařském vrchu s křížovou cestou a rozhlednou. Tím podporujeme vztah účastníků k místu, kde žijí, a rozvíjíme jejich regionální identitu.

Činnost školní družiny

V rámci pobytu ve školní družině nabízíme pestrou škálu činností:

- **tvořivé a pracovní činnosti**, rozvíjející fantazii, jemnou motoriku a estetické cítění,
- **rekreační a odpočinkové aktivity**, podporující regeneraci sil po vyučování,
- **sportovní a pohybové aktivity**, posilující zdraví, obratnost a fyzickou kondici,
- **společenské a komunitní činnosti**, rozvíjející komunikaci, spolupráci a sociální dovednosti,
- **využívání médií a technologií** k vyhledávání informací a rozvoji digitální gramotnosti.

Účastníci se aktivně podílejí na výzdobě školy, obecního úřadu i veřejných prostor v obci. Přípravují dárky pro prvňáčky, zapojují se do soutěží a charitativních akcí.

Spolupráce s obcí, rodinou a komunitou

Školní družina úzce spolupracuje s obecním úřadem a místními spolky. Účastníme se tradičních akcí, lidových zvyků, sportovních i kulturních událostí. Tím posilujeme pocit sounáležitosti se životem v obci a podporujeme u účastníků pozitivní vztah k regionu.

V rámci spolupráce s rodinou vznikl celoroční projekt **Vandráčkův rok**, do kterého je zapojený každý účastník ŠD společně s jeho rodinou. Smyslem je propojování školního a rodinného prostředí a podpora společného trávení času s rodiči.

Účastníci mají možnost navštěvovat místní hasičský kroužek. Další zájmové aktivity mohou účastníci absolvovat s rodiči ve Vimperku (ZUŠ, DDM). Škola také nabízí vlastní kroužky: **Angličtina hravě, Sportovní kroužek, Internetový kroužek, Tvořivé ruce a Flétny**. Externě je zajištěn kroužek **Keramika** v místní keramické dílně.

Provozní doba

Školní družina je otevřena od pondělí do pátku v průběhu pracovního týdne. Její činnost je rozdělena do dvou bloků. Ranní provoz je zajištěn před vyučováním (6.00 – 7.45) a odpolední provoz následuje po skončení vyučování (11.50 – 16.00).

V době prázdnin je činnost školní družiny přerušena.

Naše vize

Naše škola se nachází v malé obci na okraji NP Šumava. Účastníci jsou v neustálém kontaktu s přírodou. Vnímají koloběh roku a jeho vliv na krajinu. Příroda je nedílnou součástí jejich života a ovlivňuje kulturní dění v naší obci. Chceme podporovat kladný vztah ke všemu živému a vést účastníky k osobní odpovědnosti a k uvědomění si působení člověka na své okolí. Mediální svět ovlivňuje hodnoty v životě každého z nás. Snažíme se proto využívat média i techniku ve prospěch výchovy, vzdělávání a vztahu k přírodě i svému okolí. Naším cílem je vypěstovat a dále u účastníků prohlubovat citlivé vnímání, respekt a lásku k okolnímu dění. Hledáme cesty, jak pozitivně využívat moderní techniku a média a podporovat chuť poznávat nové, učit se a zkoumat.

Avšak nelze hledat cestu k ostatním, pokud se nevyznáme sami v sobě. Jedině sebevědomá osobnost, která zná a uvědomuje si své možnosti a umí je používat v praxi, může pomáhat dál. Odhadnout vlastní síly a umět požádat o pomoc jsou neocenitelné vlastnosti v komunikaci a vzájemném soužití. Spolupráce a kooperace jsou hybnou silou při hledání východisek a řešení problémů.

Vzájemná podpora a empatie v sobě skrývají velkou sílu. Všíravost pak napomáhá určit cíl naší pomoci. Za pomoci mimoškolních a volnočasových aktivit chceme účastníky učit, jak smysluplně využívat volný čas prostřednictvím osobního prožitku a zkušenosti. Chceme je vést k pochopení souvislostí mezi působením člověka a přírody, pomáhat jim uplatňovat jejich nápady a povzbuzovat jejich aktivitu ve prospěch zachování rovnováhy v přírodě. Výsledkem našeho snažení by mělo být aktivní působení na své okolí, propojené s celkovým životním stylem a hodnotovou orientací člověka. Přínosem je schopnost uvažovat v globálním i lokálním měřítku.

Nechceme zapomenout ani na vytváření pozitivních a hlubších vztahů mezi účastníky. Za pomoci kooperativních her, improvizace, komunikativních činností či prožitkového učení můžeme podnítit zájem o dění kolem sebe a prohlubovat vzájemné vztahy mezi účastníky i dospělými.

Konkrétní cíle zájmového vzdělávání

Konkrétní vzdělávací cíle školní družiny vycházejí z RVP ZV a navazují na principy RVP PV. Jsou přizpůsobeny věkové skupině účastníků zájmového vzdělávání a respektují kurikulární přístup – tedy nejen plánování a realizaci činností, ale také sledování a rozvoj klíčových kompetencí. Provázanost kompetencí a cílů umožňuje účastníkům chápat informace v širších souvislostech a využívat získané dovednosti, vědomosti a zkušenosti v praktickém životě.

Při stanovování cílů respektujeme individualitu každého účastníka, jeho aktuální potřeby, zájmy i podněty rodičů. Cíle vycházejí z reálných materiálních, ekonomických a personálních podmínek školy a reagují na současné dění ve společnosti. Podněcují zájem o učení, objevování a poznávání nového.

Konkrétní vzdělávací cíle, které se snažíme naplňovat:

- **Vést účastníky k poznání vlastní individuality**, k uvědomění si svých schopností a dovedností a k jejich praktickému využití ve společnosti.
- **Podporovat aktivní přístup k učení a životu** – povzbuzovat chuť objevovat, získávat nové vědomosti, plánovat, připravovat se a realisticky odhadovat své síly a možnosti.
- **Rozvíjet osobní zkušenosti a dovednosti prostřednictvím praktických činností**, vytvářet situace běžného života pro upevňování návyků a posilování pocitu vlastní kompetentnosti.
- **Posilovat pocit sounáležitosti se společenstvím**, ve kterém účastníci žijí, a podporovat jejich aktivní zapojení do života školy i obce.
- **Vést účastníky k respektu k druhým lidem i k prostředí**, podporovat vzájemnou pomoc, ohleduplnost a spolupráci.
- **Podporovat rozvoj emocionální inteligence** – učit účastníky poznávat, vyjadřovat a zvládat vlastní pocity a projevovat pozitivní city a chování.
- **Pečovat o duševní i tělesné zdraví účastníků**, vést je k aktivnímu způsobu života, zdravé životosprávě a schopnosti odpočívat.
- **Rozvíjet pozitivní vztah k přírodě**, uvědomění si, že jsou její součástí, a podporovat chuť přispívat k ochraně a zachování zdravého životního prostředí.
- **Podněcovat estetické vnímání, fantazii a tvořivost**, seznamovat účastníky s výtvarnými, hudebními, literárními a kulturními hodnotami.

- **Rozvíjet komunikační dovednosti**, schopnost vyjádřit vlastní názor, respektovat odlišné názory, argumentovat a přijímat kompromisy.

Očekávané výstupy, kompetence a formy práce ve školní družině

1. Očekávané výstupy

Očekávané výstupy vycházejí z cílů ŠVP ŠD a navazují na klíčové kompetence RVP ZV. Jsou formulovány tak, aby odpovídaly věkovým možnostem účastníků a charakteru zájmového vzdělávání.

Účastník školní družiny:

Osobnostní a sociální oblast

- uvědomuje si své silné stránky, zájmy a potřeby
- dokáže požádat o pomoc, přijmout radu a spolupracovat
- zvládá základní pravidla komunikace a společenského chování
- respektuje ostatní účastníky, jejich názory a odlišnosti
- dokáže vyjádřit své pocity a učí se je zvládat přiměřeným způsobem
- aktivně se zapojuje do společných činností a přispívá k dobré atmosféře ve skupině

Environmentální oblast

- orientuje se v nejbližším okolí školy a obce
- chová se ohleduplně k přírodě a uvědomuje si, že je její součástí
- využívá přírodní prostředí k poznávání, hře i odpočinku
- dodržuje pravidla bezpečného chování v přírodě

Zdravý životní styl

- dbá na osobní hygienu, bezpečnost a zdravé návyky
- aktivně se zapojuje do pohybových a sportovních činností
- střídá aktivitu a odpočinek, dokáže relaxovat

Estetická a kulturní oblast

- rozvíjí tvořivost, fantazii a estetické vnímání

- seznamuje se s kulturními tradicemi obce a regionu
- vytváří jednoduché výtvarné, hudební či dramatické výstupy

Komunikační a pracovní oblast

- vyjadřuje své myšlenky přiměřeně věku
- dokáže pracovat podle jednoduchého zadání
- dokončuje započatou práci a nese za ni odpovědnost
- využívá dostupné informační zdroje (knihy, časopisy, digitální technologie)

2. Kompetence rozvíjené ve školní družině

Kompetence jsou rozvíjeny přirozenou cestou prostřednictvím her, činností, projektů a každodenních situací.

Kompetence k učení

Účastník:

- má zájem objevovat nové věci
- propojuje nové poznatky se zkušenostmi
- učí se plánovat a hodnotit svou činnost

Kompetence k řešení problémů

Účastník:

- hledá různé způsoby řešení
- učí se rozhodovat a nést důsledky svých rozhodnutí
- využívá zkušenosti z praktických situací

Kompetence komunikativní

Účastník:

- vyjadřuje své myšlenky srozumitelně
- naslouchá ostatním a reaguje přiměřeně
- respektuje odlišné názory

Kompetence sociální a personální

Účastník:

- spolupracuje ve skupině
- respektuje pravidla a podílí se na jejich tvorbě
- rozvíjí empatii, ohleduplnost a vzájemnou pomoc

Kompetence občanské

Účastník:

- chová se zodpovědně k prostředí, ve kterém žije
- zapojuje se do života školy a obce
- respektuje tradice a kulturní hodnoty regionu

Kompetence pracovní

Účastník:

- dokončuje úkoly a nese odpovědnost za svou práci
- používá bezpečně pomůcky a materiály
- rozvíjí manuální zručnost a tvořivost

3. Formy a metody práce ve školní družině

Formy vzdělávání

Ve ŠD využíváme následující formy vzdělávání:

a) Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost

Je organizována podle ŠVP ŠD a reaguje na aktuální situaci ve třídě, roční období i dění ve společnosti. Zahrnuje tvořivé, sportovní, relaxační, komunitní a environmentální aktivity.

b) Individuální práce

Zaměřuje se na podporu nadaných účastníků, rozvoj jejich zájmů, talentu a specifických potřeb. Umožňuje individuální tempo, osobní konzultace a podporu při řešení problémů.

c) Spontánní aktivity

Jsou součástí denního režimu ŠD. Slouží k odpočinku, regeneraci a volné hře. Účastníci mohou:

- číst
- hrát námětové a společenské hry
- využívat pohybové aktivity venku
- tvořit podle vlastního výběru

d) Příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a rekreační činnost

Zahrnuje:

- besedy, přednášky, vystoupení
- slavnosti a tradiční akce
- výlety do přírody
- sportovní akce
- spolupráci s místními spolky a organizacemi

Tyto činnosti podporují rozvoj kompetencí, posilují vztah k obci a umožňují účastníkům získávat nové zkušenosti.

4. Metody práce

Ve ŠD využíváme metody, které podporují aktivní zapojení účastníků:

- prožitkové učení
- kooperativní činnosti
- pozorování a experimentování
- pohybové a relaxační techniky
- didaktické hry a soutěže
- projektové a tematické bloky
- práce s přírodninami a materiály
- diskuse, rozhovor, dramatizace
- práce s knihou a digitálními zdroji

Metody jsou voleny tak, aby podporovaly tvořivost, samostatnost, spolupráci a radost z učení.

Obsah vzdělávání

Obsah zájmového vzdělávání je rozdělen s ohledem na roční období a je uspořádán do čtyř tematických celků. Protože tematické celky vycházejí z jednotlivých ročních období, je možné je dále členit na podtémata, a to i s ohledem na aktuální dění ve škole, obci či ve světě. Obsah vychází z možností a podmínek školského zařízení, z věkových zvláštností účastníků a z jejich zájmů.

Velký důraz je kladen na podporu kladného vztahu k přírodě a na posilování znalostí a vztahu ke svému regionu a obci. Z těchto důvodů je vzdělávací nabídka orientována na environmentální výchovu a na rozvoj respektujícího přístupu k různým odlišnostem – kulturním, sociálním i přírodním.

Průřezová témata vycházejí ze zkušeností a znalostí účastníků a prolínají se napříč vzdělávacími oblastmi. Jejich propojení přispívá k pochopení souvislostí a k rozvoji klíčových kompetencí. Využívané formy a prostředky odpovídají charakteru času, který účastníci tráví mimo vyučování, a podporují přirozené učení prostřednictvím hry, prožitku a praktických činností.

Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami a účastníků nadaných a mimořádně nadaných

Školní vzdělávací program školní družiny nabízí flexibilní podmínky pro vzdělávání a individuální rozvoj účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami – účastníků nadaných a mimořádně nadaných, účastníků se sociálním znevýhodněním či jinými specifickými potřebami. Podpora je zajišťována v oblasti:

- **personální** – odborná připravenost pedagogických pracovníků, spolupráce s poradenskými zařízeními,
- **materiální** – využívání speciálních didaktických pomůcek a vhodných vzdělávacích materiálů,
- **organizační** – úzká spolupráce s rodiči, doporučení odborné pomoci, informovanost zákonných zástupců.

Při vzdělávání těchto účastníků využíváme individuální i skupinovou formu práce. Cílem je jejich plnohodnotné zapojení do kolektivu při současné podpoře jejich individuálních schopností, dovedností a vědomostí. Usilujeme o maximální rozvoj jejich vloh, podporu pozitivního sebepojetí a posilování sebevědomí.

Nadaným a mimořádně nadaným účastníkům doporučujeme vhodné speciálně zaměřené zájmové kroužky, případně docházku do ZUŠ, kde mohou své schopnosti dále rozvíjet.

Podmínky vzdělávání účastníků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Podmínky pro vzdělávání účastníků s přiznanými podpůrnými opatřeními stanovuje školský zákon. Tyto podmínky musí vždy odpovídat individuálním potřebám účastníka. Pedagog školní družiny zajišťuje podporu s ohledem na jeho vývojová, osobnostní a sociální specifika a měl by být orientován v základních principech speciální pedagogiky.

Pro úspěšné vzdělávání účastníků s podpůrnými opatřeními je nezbytné:

- uplatňovat **princip diferenciacce a individualizace** při plánování a organizaci činností,
- přizpůsobovat obsah, formy i metody práce individuálním možnostem účastníka,
- podporovat osvojování specifických dovedností v úrovni odpovídající jeho potřebám,

- vytvářet bezpečné, respektující a motivující prostředí.

Snažíme se o takové zapojení těchto účastníků do běžného programu ŠD, které posílí jejich sebevědomí, upevní jejich pozici v kolektivu a umožní jim uplatnit své schopnosti, vědomosti a dovednosti.

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Do školní družiny jsou přijímáni účastníci 1. stupně ZŠ na základě písemné přihlášky (zápisního lístku). V přihlášce jsou uvedeny základní údaje o době příchodu a odchodu účastníka, o způsobu jeho odchodu (samostatně či v doprovodu dospělého). Veškeré změny musí být provedeny písemně a potvrzeny zákonným zástupcem.

Účastníci jsou evidováni v **Přehledu výchovně vzdělávací práce** a jejich docházka je pravidelně zaznamenávána.

Docházka do ŠD může být v průběhu školního roku ukončena:

- písemným prohlášením zákonného zástupce,
- rozhodnutím ředitelky školy v případě závažného porušení pravidel a podmínek školského zařízení pro zájmové vzdělávání (viz Vnitřní řád ŠD).

Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

1. Podmínky pro hygienické a bezpečné působení

Struktura činností a skladba aktivit vychází z aktuální atmosféry ve skupině a z individuálních potřeb účastníků. Účastníci jsou k činnostem motivováni a témata jsou volena tak, aby byla pro ně atraktivní, smysluplná a aktuální. Po vyučování zařazujeme zejména relaxační a odpočinkové aktivity. Účastníci mají také možnost vybrat si zájmovou činnost z nabídky vycházející z Rámcového vzdělávacího programu.

Provoz ŠD je vymezen Vnitřním řádem ŠD. Každý rok si však společně s účastníky vytváříme pravidla chování a jednání naší třídy, která si účastníci sami navrhnou, zdůvodní a přijímají.

Pitný režim je zajištěn po celou dobu pobytu ve ŠD – účastníci si mohou kdykoliv nalít pití a vzít si jej i ven. V případě potřeby mohou posvačit (jídlo si nosí z domova). Vychovatelka vede účastníky k dodržování hygieny před jídlem, ke kultuře stolování a k upevňování správných stravovacích návyků.

Třída je vybavena novým nábytkem splňujícím bezpečnostní normy. Účastníci mohou využívat židle odpovídající jejich výšce. Také školní zahrada splňuje nezbytné bezpečnostní požadavky. Při procházkách po obci používáme reflexní vesty a terčík. Účastníci jsou na začátku školního roku seznámeni s pravidly bezpečného chování ve škole, na komunikaci i v přírodě.

Při výletech (např. cyklovýletech) jsou rodiče předem informováni o plánované akci i o potřebném vybavení.

Ve škole jsou viditelně vyvěšena důležitá telefonní čísla pro mimořádné situace. Pro poskytnutí první pomoci je k dispozici lékárnička ve třídě MŠ. Úrazy jsou zapisovány do Knihy úrazů. Pedagogové mají praktické dovednosti v poskytování první pomoci.

2. Psychosociální podmínky

K účastníkům přistupujeme s respektem k jejich osobnosti, zájmům a potřebám. Využíváme partnerský přístup, empatii a efektivní komunikaci tak, abychom společně vytvářeli přátelskou,

bezpečnou a klidnou atmosféru založenou na důvěře, úctě, spolupráci a rozvoji vlastní odpovědnosti.

Chceme, aby účastníci rozuměli účelu a smyslu činností a aby se učili své znalosti, dovednosti a zkušenosti prakticky využívat při hrách, aktivitách i v běžném životě.

Účastníky motivujeme vhodnými formami hodnocení a přiměřenými nároky. Respektujeme individuální schopnosti a potřeby. Poskytujeme okamžitou a pozitivní zpětnou vazbu. Účastníci mají možnost podílet se na plánování činností, jejich realizaci i následném hodnocení. Rozvíjíme jejich sebepojetí, sebedůvěru a schopnost uplatnit se ve prospěch ostatních.

Provoz ŠD je částečně propojen s MŠ, což umožňuje každodenní kontakt účastníků ZŠ s mladšími dětmi. Tím se přirozeně vytvářejí vztahy napříč věkovými skupinami, posiluje se vzájemný respekt, rozvíjí se prosociální chování a snižuje se riziko šikany. V případě potřeby mohou účastníci kdykoliv požádat o pomoc kteréhokoliv pedagoga.

3. Materiální podmínky

Zájmové vzdělávání účastníků ŠD probíhá v prostorách nové odborné učebny, která se nachází nad třídou MŠ. Učebna je vybavena nábytkem s možností volby různých velikostí stolů a židlí podle potřeb a výšky účastníků. Místnost je vymalovaná a doplněná koberci.

K dispozici jsou magnetické tabule, tabule na kreslení, divadelní paraván, CD přehrávač. Pro vyhledávání informací lze využít počítačovou učebnu nebo přenosných tabletů.

Třída je vybavena širokou škálou her a hraček (didaktické, konstruktivní, stolní hry) a pomůckami pro dramatické i námětové hry. Obtížnost her odpovídá věku a zralosti účastníků. Z úhrady za mimoškolní vzdělávání jsou hrazeny pomůcky a materiál pro tvořivé činnosti; účastníci se mohou na jejich zajištění podílet. Využíváme také místní zdroje a odpadový materiál (např. dřevěný odpad z truhlárny, přírodniny).

K pohybovým hrám slouží školní zahrada, cvičebna, hřiště Sportovního klubu a nedaleký lesík Březina. Účastníci mají k dispozici prolézačky, houpačky, klouzačku, pískoviště, kryté posezení, basketbalové koše a různé sportovní náčiní. V přírodě zdolávají terénní nerovnosti, učí se orientaci v okolí a upevňují si vztah k životnímu prostředí.

Všechny vnitřní i venkovní prostory školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů (např. čistota, teplota, osvětlení, hluchnost, alergený, bezpečnost rostlin a materiálů).

Personální a ekonomické podmínky

Personální podmínky

Zájmové vzdělávání ve školní družině zajišťují kvalifikované pedagogické pracovnice a jedna pracovnice bez pedagogické kvalifikace. Všechny si uvědomují své poslání iniciátora a průvodce účastníka při volnočasových činnostech a odpovědnost, kterou tato profese přináší.

Jejich úkolem je především vést účastníky k efektivnímu, smysluplnému a přínosnému trávení volného času prostřednictvím pestré a vhodně volené nabídky aktivit. Motivují účastníky k zájmu o svět, ve kterém žijí, podporují jejich chuť učit se a objevovat nové. Upevňují a zkvalitňují vztahy mezi účastníky prostřednictvím efektivní komunikace a respektujícího přístupu.

Vychovatelky jsou pro účastníky vzorem v jednání i komunikaci. Vytvářejí příznivé sociální klima založené na respektu, empatii a bezpečí. Vnímají individuální potřeby a nálady každého účastníka, povzbuzují jeho sebevědomí a rozvíjejí pozitivní stránky osobnosti.

Pedagogické pracovnice dbají také na vlastní psychickou pohodu a prevenci syndromu vyhoření. Pravidelně se vzdělávají v akreditovaných kurzech, účastní se metodických setkání a rozvíjejí své kompetence samostudiem.

Ekonomické podmínky

Výše úplaty za zájmové vzdělávání činí 200 Kč měsíčně za účastníka, který je do školní družiny přijat.

Provoz školní družiny a materiál potřebný pro zájmové činnosti jsou hrazeny z rozpočtu školy. Úplata za zájmové vzdělávání je příjmem školy a je využívána k zajištění kvalitních podmínek pro činnost ŠD.

Plán evaluace školní družiny

Oblast evaluace	Co sledujeme	Jak hodnotíme (metody)	Kdy	Kdo	Jak využijeme výsledky
Naplňování cílů ŠVP ŠD	Plnění cílů, vhodnost obsahu, návaznost na potřeby účastníků	Pozorování, reflexe, porady, analýza dokumentace	průběžně, pololetně, ročně	vychovatelky, vedoucí ŠD	úprava ŠVP, plánování činností
Kvalita a pestrost činností	Atraktivita, účinnost, zapojení účastníků	pozorování, rozhovory s účastníky, zpětná vazba	průběžně	vychovatelky	úprava nabídky aktivit, inovace
Podmínky vzdělávání	Materiální, prostorové, organizační podmínky	kontrola prostředí, porady, zpětná vazba od účastníků a rodičů	pololetně, ročně	vychovatelky, vedení školy	doplnění pomůcek, úpravy prostředí
Psychosociální klima	Atmosféra, vztahy, spolupráce, bezpečí	pozorování, rozhovory, řešení situací	průběžně	vychovatelky	podpora vztahů, prevence rizikového chování
Spolupráce s rodiči a obcí	Komunikace, zapojení, zpětná vazba	rozhovory, neformální komunikace	průběžně, ročně	vychovatelky, vedení školy	zlepšení komunikace, plánování akcí
Pokroky a spokojenost účastníků	Zájem, motivace, osobní rozvoj	pozorování, rozhovory, reflexe činností	průběžně	vychovatelky	individuální podpora, úprava činností
Bezpečnost a organizace	Dodržování pravidel, bezpečnostní opatření	kontrola prostředí, záznamy úrazů, reflexe	průběžně, ročně	vychovatelky, vedení školy	úprava pravidel, prevence úrazů

Délka a časový plán vzdělávání

Školní vzdělávací program školní družiny je stanoven na období čtyř let, a to s ohledem na přirozenou obměnu účastníků. Jednotlivé tematické celky se v průběhu školního roku střídají v souladu s ročními obdobími, významnými událostmi a tradicemi. Jejich délka není pevně stanovena – přizpůsobuje se aktuálnímu dění, možnostem školy a individuálním potřebám účastníků.

Dokument lze podle potřeby a podmínek školy operativně upravovat, aktualizovat nebo vytvořit nový tak, aby vždy odpovídal skutečné situaci a zajišťoval kvalitní zájmové vzdělávání.

ROČNÍ PLÁN ČINNOSTÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY

Období	Tematický celek	Cíle období	Hlavní činnosti	Veřejné a komunitní aktivity
ZÁŘÍ – ŘÍJEN	1. SOLITÉR Poznání sebe sama	- poznání vlastní osobnosti a schopností - vytváření a dodržování pravidel ŠD - posilování vztahů ve skupině - rozvoj tvořivosti a fantazie - vnímání detailu a krásy okolí	Relaxační a pohybové: seznamovací hry, kooperativní aktivity, pohyb v terénu, procházky Tvořivé: autoportréty, „strom mé osobnosti“, práce s přírodninami, dramatizace Intelektové: příběhy o stromech, didaktické hry, pozorování přírody	- úklid okolí školy - podzimní výzdoba školy a ŠD
LISTOPAD – PROSINEC	2. KOŘENY Rodina, tradice, místo odkud pocházím	- posilování rodinných a přátelských vazeb - poznávání tradic a zvyků regionu - zapojení do života obce - uvědomění si vlastních citů - rozvoj estetického vnímání	Relaxační a pohybové: procházky, zimní hry, orientační hry Tvořivé: výroba dárek, výzdoba školy a obce, dramatizace, arteterapie Intelektové: práce s literaturou, tvorba příběhů o kraji, dohledávání informací	- účast na obecních tradicích (Mikuláš, advent) - výzdoba návsí a školy - péče o krmítka a přírodu
LEDEN – BŘEZEN	3. ZE ZEMĚ AŽ KE SLUNCI Růst, zrození, vývoj	- pochopení koloběhu života - uvědomění si vlivů prostředí - rozvoj logického myšlení a experimentování - práce s informacemi a technologiemi - posilování týmové spolupráce	Relaxační a pohybové: sledování jarních změn, týmové hry, hudební improvizace Tvořivé: výtvarné ztvárnění zrození, práce s přírodninami, slovní hry, experimenty Intelektové: logické hry, pokusy s klíčením, pozorovací deník	- úprava školního pozemku - sázení květin - účast na masopustu a karnevalu
DUBEN – ČERVEN	4. ROZMANITOST STROMŮ Odlišnost, detail, jedinečnost	- rozvoj smyslového vnímání - pochopení propojenosti života - respekt k odlišnostem	Relaxační a pohybové: smyslové hry, vycházky, kooperativní hry	- výroba dárek pro budoucí školáky - spolupráce s obcí

Období	Tematický celek	Cíle období	Hlavní činnosti	Veřejné a komunitní aktivity
		- posilování sebevědomí a originality - tvořivost a práce s přírodními materiály	Tvořivé: kombinované techniky, koláže, práce s přírodou, Intelektové: práce s lupou a dalekohledem, skupinové úkoly, práce s médii	- aktivity ke Dni Země

(vychází z tematických celků Solitér – Kořeny – Ze země až ke slunci – Rozmanitost stromů)

STROMY

Stromy jsou pro nás metaforou. Stávají se symbolem života, moudrosti a pevných zásad. Jejich kořeny vrůstají do půdy a propojují se se Zemí. Kmen je oporou a kostrou, která dává stromu stabilitu a postoj. Koruna vše završuje a umožňuje stromu nahlížet do okolního světa z nadhledu. Stejně jako vše živé, i stromy potřebují živiny a vhodné podmínky pro růst. Jen tehdy mohou ukázat svou krásu, rozkvést nebo přinést plody jako další krok v koloběhu přírody.

Každý strom je jiný, a přesto má každý své kouzlo. Teprve v lese, mezi ostatními, vynikne výjimečnost jednotlivce. Pocit sounáležitosti umožňuje každému stromu i člověku vnímat sám sebe jako součást celku. Les je přehlídkou různorodosti a pestrosti, propojenou vzájemnou potřebou. Být součástí celku přináší jistotu, bezpečí a prostor pro kontakt s ostatními. Vznikají tak nečekaná partnerství a symbióza na první pohled odlišných druhů.

1. SOLITÉR

V přírodě najdeme stromy různých tvarů a velikostí. Liší se strukturou kůry, tvrdostí dřeva, rozložením větví. Zdobí je jehlice či listy různých tvarů a barev. Některé vynikají pestrostí, jiné jsou nenápadné, ale skrývají v sobě léčivou sílu. Tato mnohotvárnost činí přírodu bohatou a umožňuje každému najít si strom, který je mu blízký.

Ani stromy stejného druhu nejsou stejné. Každý má svůj osobitý tvar, daný prostředím a podmínkami, ve kterých roste. Kouzlo jednotlivce je patrné jen vnímavému pozorovateli. Osobitost, originalita a jedinečnost jsou vlastnosti, které má každý – jen je někdy obtížné je odhalit.

Pojďme se společně nadechnout a hledat to jedinečné v každém z nás. Otevřeme oči, naslouchejme a vnímejme všemi smysly, protože poklad bývá často ukrytý.

Cíl naší společné práce

Poznávat svou osobnost, uvědomit si vlastní kvality, kompetence a možnosti jejich uplatnění ve prospěch skupiny i životního prostředí.

Začátek školního roku vyžaduje od účastníků přizpůsobení se pravidlům a požadavkům kolektivu ŠD. Pro mnohé je pobyt ve ŠD novou zkušeností a mohou jej vnímat jako čas bez povinností. Naším cílem je motivovat účastníky k činnostem, které rozvíjejí všechny stránky jejich osobnosti a podporují vzájemnou ohleduplnost a respekt.

Uvědomění si vlastních kvalit a jejich praktické využití v kolektivu přispívá k rozvoji sebeúcty, sebehodnocení a vnímání vlastních možností. Součástí života ve skupině je i uznání kvalit druhých bez závisti a zášti.

Společná odpoledne poskytují prostor pro individuální zájmy, sebepoznání a uvědomění si vlastní role v kolektivu. Znalost prostředí, ve kterém účastníci vyrůstají, posiluje jejich vztah k regionu a přírodě. Vnímání detailu a krásy každodenní reality obohacuje osobnost.

Dílčí cíle

- vytváření a dodržování společných pravidel ve ŠD
- podpora tvořivosti a uplatnění nových nápadů
- motivace k činnosti prostřednictvím vlastních úspěchů
- rozvoj osobní samostatnosti a schopnosti využívat své dovednosti v kolektivu
- hledání vlastního místa ve skupině s ohledem na individuální schopnosti
- posilování kamarádských vztahů a úcty k práci druhých
- vnímání detailu, objevování krásy rodného kraje a změn v přírodě

Vzdělávací nabídka

Relaxační a pohybové činnosti

- hry zaměřené na sebepoznání – objevování vlastních schopností a jejich využití
- relaxace podporující fantazii a tvořivé myšlení
- kooperativní hry posilující pocit sounáležitosti
- pohybové aktivity s různými pomůckami, objevování vlastních limitů
- hry v přirozeném terénu
- procházky v přírodě, pozorování živé i neživé přírody, práce s energií a zklidněním

Tvořivé činnosti

- experimentování s různými materiály a vlastními postupy
- uplatnění individuality při společné tvorbě
- práce s přírodninami a využití jejich vlastností
- poznávání vlastností pomůcek a jejich praktické využití
- námětové hry podporující fantazii
- dramatické činnosti rozvíjející sebepoznání a práci s emocemi

Intelektové činnosti a hry

- rozvoj citlivosti a vnímavosti při práci s materiály

- didaktické hry zaměřené na detail, třídění a rozlišování podstatného
- úkoly rozvíjející analýzu, syntézu a logické myšlení
- tvořivé řešení situací v modelových úkolech
- památné stromy regionu – práce s literaturou a digitálními zdroji
- hledání zajímavých stromů a tvorba příběhů
- sledování změn v okolí a jejich vlivu na životní prostředí
- význam lidské práce – obdělávání polí, sklizeň, péče o krajinu

Veřejné aktivity

- pomoc při údržbě a zvelebování okolí
- účast na akcích obce a regionu (soutěže, tradice, slavnosti)
- hrabání listí a péče o školní pozemek

2. KOŘENY

Kořeny jsou pro strom kotvou, která jej pevně spojuje se zemí. Může růst v půdě kypré a živné, ale i tvrdé a kamenité. Podmínky růstu mohou být náročné, přesto kořeny hledají cestu, větví se, sílí a přizpůsobují se. Vynaložená energie se vrací v podobě stability a odolnosti.

Stejně tak je život každého z nás ovlivněn prostředím, ve kterém vyrůstáme. Primární a nejdůležitější je rodina – poskytuje bezpečí, jistotu a základy citového, morálního i sociálního vývoje. Dětství je obdobím, kdy se formuje osobnost, sebevědomí i vztahy. Rodina je naším prvním modelem chování, zdrojem lásky, opory a důvěry. Je našimi kořeny.

Mimo rodinu se účastníci setkávají s novými podněty, lidmi a situacemi. Prostředí, které je obklopuje, formuje jejich pohled na svět. Místo, kde vyrůstají, se navždy otiskuje do jejich srdce – přináší tradice, zvyky i hodnoty.

V této tematické části se zaměříme na hledání vlastních kořenů, vzpomínek a vztahů. Budeme pojmenovávat to, co je pro nás důležité, a uvědomovat si, odkud pocházíme.

Cíl naší společné práce

Upevňovat vztah k místu, kde jsem se narodil, poznávat jeho krásy a souvislosti, posilovat rodinné pouto a přátelské vztahy. Uvědomit si sebe sama jako součást prostředí, ve kterém žijeme.

Tato tematická část podporuje vztah účastníků k rodině, obci a regionu. Znalost vlastních kořenů posiluje sebevědomí, sebepojetí a schopnost orientovat se v mezilidských vztazích.

Chceme podporovat empatii, respekt k rodičům, tradicím a hodnotám, které se předávají z generace na generaci.

Dílčí cíle

- spolupráce celé skupiny při hrách a společných činnostech
- znalost místních zvyků a tradic (Mikuláš, Lucie, Vánoce, Nový rok...)
- zapojení do dění v obci
- sledování přírodního koloběhu a jeho vlivu na krajinu
- uvědomění si vlastních citů a vztahů (kamarádství, přátelství, úcta)
- posilování rodinných vazeb prostřednictvím literárních příběhů
- výroba dárků jako projev náklonnosti a poděkování
- rozvoj estetického vnímání

Vzdělávací nabídka

Relaxační a pohybové činnosti

- procházky do okolí, sledování změn v přírodě
- orientační hry v terénu
- zimní sporty (sáňkování, bobování, hry se sněhem)
- hledání oblíbených míst v okolí
- poslech hudby vyjadřující nálady přírody

Tvořivé činnosti

- výroba dárků pro blízké (přání, ozdoby, dekorace)
- společné projekty a jejich prezentace
- výzdoba školy, jídelny, OÚ a veřejných míst
- dramatizace příběhů podporující empatii
- arteterapie, práce se sněhem a ledem

Intelektové činnosti a hry

- předčítání a rozbor literárních textů
- tvorba příběhů o kraji, tradicích a pověstech
- ilustrace textů, práce s detailem

- dohledávání informací o regionu
- sledování proměn přírody a práce člověka

Veřejné aktivity

- pomoc při ochraně přírody a přezimování zvířat
- účast na obecních tradicích a akcích
- výzdoba návsi, školy a obce

3. ZE ZEMĚ AŽ KE SLUNCI

Každý strom začíná jako malé semínko ukryté v zemi. Aby vyklíčilo, musí překonat tmu, tvrdou půdu i překážky. Nejprve si prorazí cestu kořínkem, poté klíček směřující vzhůru ke světlu. Růst vyžaduje čas, péči, vodu a živiny.

Stejně tak i člověk potřebuje podporu, péči a bezpečné prostředí, aby mohl růst. Zvědavost, touha poznávat a postupné osamostatňování posilují sebevědomí a schopnost učit se.

V této tematické části budeme objevovat svět, zkoumat vznik života a uvědomovat si, jak prostředí i vrozené vlastnosti ovlivňují vývoj osobnosti.

Cíl naší práce

Pochopení základních environmentálních souvislostí a vztahu vrozených i získaných vlastností k vývoji osobnosti. Využití znalostí a zkušeností pro vlastní rozvoj a přípravu na budoucnost.

Tato část navazuje na předchozí celek a umožňuje účastníkům komplexně uchopit poznatky o koloběhu života. Chceme je vést k respektování přírodních zákonitostí, k uvědomění si vlastního vlivu na okolí a k efektivnímu využívání informací a technologií.

Dílčí cíle

- efektivní využívání informačních a komunikačních technologií
- vnímání pozitiv i úskalí vzniku nového života
- uvědomění si vnějších i vnitřních vlivů na vývoj

- formulace vlastních názorů a pocitů (diskuze, dramatizace, výtvarné ztvárnění)
- podpora chuti experimentovat a poznávat
- schopnost týmové práce a využití vlastních kompetencí

Vzdělávací nabídka

Relaxační a pohybové činnosti

- vycházky do přírody, sledování projevů jara
- týmové pohybové hry
- poslech hudby a práce s fantazií
- využití hudebních nástrojů k vyjádření pocitů

Tvořivé činnosti

- výtvarné ztvárnění tématu zrození
- práce s přírodninami
- slovní hry, tvorba příběhů a básní
- experimenty a pokusy v přírodě i ve třídě
- hledání nových řešení při hrách

Intelektové činnosti a hry

- logické a strategické stolní hry
- práce s knihami, časopisy a internetem
- pokusy s klíčením, sázením a pozorováním růstu
- luštění a spojovačky

Veřejné aktivity

- úprava školního pozemku, sázení květin
- čištění lesa a třídění odpadu
- účast na masopustu a karnevalu

4. ROZMANITOST STROMŮ

Příroda je nekonečně pestrá. Každý kout krajiny je originální a každý strom je jedinečný. Liší se tvarem, barvou, výškou, strukturou kůry, tvarem listů i plodů. Podmínky prostředí ovlivňují jejich vzhled i životní strategii.

Stejně tak i lidé se liší. Každý má své jedinečné vlastnosti, schopnosti a způsoby vnímání světa. V této tematické části budeme objevovat detaily, nuance a odlišnosti – v přírodě i mezi lidmi.

Cíl naší práce

Rozvíjet tvořivé myšlení a smysl pro detail, posilovat pozitivní vztah k přírodě a respekt k odlišnostem. Uvědomit si komplexnost života a vzájemné souvislosti.

Budeme zkoumat přírodu všemi smysly, učit se vnímat drobné rozdíly a chápat jejich význam. Odlišnost je hodnotou, která přináší originalitu a nové pohledy.

Dílčí cíle

- rozvíjení všech smyslů a jejich využití v běžném životě
- využívání médií k získávání informací
- uvědomění si komplexnosti života a jeho souvislostí
- ocenění jedinečnosti a prosociální chování
- posilování sebevědomí a sebepojetí

Vzdělávací nabídka

Relaxační a pohybové činnosti

- vycházky a výlety, hledání nových cest
- vnímání přírody všemi smysly
- skupinové pohybové hry
- kooperativní kruhové hry
- poslech relaxační a vážné hudby

Tvořivé činnosti

- výtvarné práce s kombinací různých technik
- koláže z odpadového materiálu
- práce s živou přírodou
- land-art v okolní krajině

Intelektové činnosti a hry

- práce s různými materiály a jejich vlastnostmi
- skupinové úkoly rozvíjející komunikaci
- využití lupy, dalekohledu a dalších pomůcek
- práce s médii a informačními zdroji
- výběr stromu či keře jako symbolu zakončení programu

Veřejné aktivity

- výroba dárků k zápisu pro budoucí školáky
- spolupráce s OÚ na akcích pro veřejnost